

Φέτος συμπληρώθηκαν 80 χρόνια από την 4η Μαρτίου του 1943, ημέρα σύλληψης και φυλάκισης των Δραμινών Εβραίων και των οικογενειών τους, στην καπναποθήκη Φαρατζή, στο σημερινό θεατράκι της Αγίας Βαρβάρας. Ακολούθησε ο βίαιος εκτοπισμός και ο αφανισμός τους στο στρατόπεδο εξόντωσης Τρεμπλίνκα. Χίλιοι διακόσιοι ελληνοεβραίοι της Δράμας εξοντώθηκαν στην Τρεμπλίνκα. Από την κοινότητα αυτή ελάχιστοι επέζησαν επιστρέφοντας μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στη γενέτειρά τους. Σήμερα δεν έχει απομείνει πλέον στη Δράμα, κανένα μέλος αυτής της κοινότητας.

Ο Δήμος Δράμας, ο Πολιτιστικός Οργανισμός Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, οι Φίλοι Αρχαιολογικού Μουσείου Δράμας, Πολιτιστικών και Φυσικών Μνημείων πόλης και περιοχής Δράμας και ο Μ.Ε.Α. Σύλλογος «ΗΦΑΙΣΤΟΣ», στο πλαίσιο της «Ημέρας Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος», πραγματοποίησαν διήμερες εκδηλώσεις, στις 4 και 5 Μαρτίου 2023.

Το Σάββατο 4.3.2023, στο Δημοτικό Ωδείο, έγινε υποδοχή της οικογένειας Κακκή, Δραμινών Εβραίων. Εκπρόσωποι της οικογένειας ήρθαν από την Καλιφόρνια των ΗΠΑ, και επισκέφθηκαν με συγκίνηση τη Δράμα. Ήταν οι εγγονοί και οι εγγονές του Αιμιλίου και της Ελβίρας Κακκή, η παρουσία των οποίων στην πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική ζωή της πόλης κατά την διάρκεια του Μεσοπολέμου, υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική. Στη διάρκεια της εκδήλωσης ο Dr Emil D. Kakkis MD, PhD, απηύθυνε χαιρετισμό ως εκπρόσωπος των απογόνων της οικογένειας. Στη συνέχεια προβλήθηκε η ταινία του Δημήτρη Μουρτζόπουλου με τίτλο: «Η Δράμα του Μεσοπολέμου. Μνήμη Αιμιλίου και Ελβίρας Κακκή». Στο πλαίσιο το αφιέρωματος αποδόθηκαν μεταξύ άλλων ακούσματα από τη σοπράνο Μαριάντζελα Χατζησταματίου.

Την Κυριακή 5.3.2023, στο μνημείο του Ολοκαυτώματος, στο πάρκο της Αγίας Βαρβάρας, πραγματοποιήθηκε τελετή μνήμης των Δραμινών θυμάτων του Ολοκαυτώματος και ακολούθως, σε ξενοδοχείο της πόλης, πραγματοποιήθηκε ομιλία του κ. Γεώργιου Αντωνίου, επίκουρου καθηγητή της έδρας εβραϊκών σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ με τίτλο: «Το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα. Από την ιστορία στη μνήμη». Στην συνέχεια, στον Σιδηροδρομικό Σταθμό Δράμας, έγινε ιστορική περιήγηση και επίσκεψη στο Μουσείο Τρένων.

Όπως είπε ο Δήμαρχος Δράμας κ. Χριστόδουλος Μαμασάκος στην διάρκεια των εκδηλώσεων: «Σήμερα κλίνουμε ευλαβικά το γόνυ στη μνήμη των εκατοντάδων Δραμινών Εβραίων συμπατριωτών μας που έπεσαν θύματα της ναζιστικής βαρβαρότητας. Χαιρετίζω την παρουσία των απογόνων της οικογένειας Κακκή που βρίσκονται στην γενέτειρα των προγόνων τους. Το ολοκαύτωμα είναι ένα γεγονός μοναδικό στην ιστορία του κόσμου. Ας είναι αιωνία η μνήμη των εκατομμυρίων ψυχών που θανατώθηκαν στα στρατόπεδα συγκεντρώσεων».

Ο Αντιδήμαρχος Πολιτισμού του Δήμου Δράμας κ. Μιχάλης Τάσσης, τόνισε: «Δεν είναι μόνο χαρά και τιμή αλλά και υποχρέωση του Δήμου της Δράμας και της Αντιδημαρχίας Πολιτισμού να συνδιοργανώνει με το δραστήριο σύλλογο φίλων αρχαιολογικού μουσείου τέτοιες βραδιές που έρχονται να τιμήσουν την ιστορία της πόλης και ιστορικές οικογένειες Εβραίων αλλά και να τιμήσουν τη μνήμη των θυμάτων του ολοκαυτώματος».

Η κα Δήμητρα Χατζηδημητρίου, πρόεδρος του συλλόγου Φίλοι Αρχαιολογικού Μουσείου Δράμας, είπε ότι για την βραδιά που διοργανώθηκε στο Δημοτικό Ωδείο της Δράμας ήρθε στη Δράμα μια εκλεκτή αντιπροσωπεία της παλιάς οικογένειας του Αιμιλίου και της Ελβίρας Κακκή. Πρόκειται για επιφανείς πολίτες από την Καλιφόρνια που ήρθαν μόνο για αυτή τη βραδιά. Η

δεύτερη ημέρα των εκδηλώσεων περιλαμβάνει εκδηλώσεις μνήμης και τιμής για τους ελληνοεβραίους της Δράμας και για την πάλαι ποτέ κοινότητα τους.

Ο κ. **Μανώλης Μεταξάς**, εξάδερφος του Εμίλ Κακκής, ανέφερε: «Βρεθήκαμε στη Δράμα μαζί με πολλά μέλη της οικογένειας Κάκκη για να τιμήσουμε τη μνήμη του Αιμίλιου και της Ελβίρας Κακκή που έζησαν πολλά χρόνια στη Δράμα, υποστηρίζοντας την τοπική κοινωνία την δεκαετία του '20 και '30. Η οικογένεια έφερε στην πόλη της Δράμας τον ηλεκτρισμό, το ραδιόφωνο βραχέων κυμάτων, τη δημιουργία ενός σπουδαίου θεάτρου και μαζί τη δημιουργία μιας σημαντικής παράδοσης. Και οι δυο αγαπούσαν το θέατρο και τη μουσική και ήταν ιδρυτές και θερμοί υποστηρικτές του Δημοτικού Ωδείου Δράμας».

Ο Δόκτωρ **Εμίλ. Κακκής**, που τιμήθηκε κατά την έλευσή του στη Δράμα από τον Ιατρικό Σύλλογο Δράμας, κατά τον χαιρετισμό του μιλώντας στα ελληνικά, είπε μεταξύ άλλων: «Βρέθηκα σήμερα εδώ για να τιμήσω τον παππού και την γιαγιά, Αιμίλιο και Ελβίρα Κάκκη, που έζησαν για πολλά χρόνια στη Δράμα, στηρίζοντας τις επιστήμες και τις τέχνες στην τοπική κοινότητα. Όλα αυτά τα χρόνια το σπίτι στην οδό Αγίας Βαρβάρας ήταν στο μυαλό μας (...). Η γιαγιά μου Ελβίρα, το 1982, μου είπε «Είναι καθήκον μας να κάνουμε καλό στους άλλους ανθρώπους και στον κόσμο με όποιον τρόπο μπορούμε». Όπως ακριβώς έκανε και ο παππούς μου Αιμίλιος όλα τα χρόνια πριν τον πόλεμο στη Δράμα. Σας ευχαριστούμε για την αναγνώριση της προσφοράς τους. Είναι μεγάλη τιμή για την οικογένεια».

Ο κ. **Ααυίδ Σαλιτέλ**, πρόεδρος του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος είπε ότι η παρουσία του στη Δράμα σχετίζεται με την εκδήλωση προς τιμήν της οικογένειας Κάκκη. «Ήρθαμε για να μάθουμε την ιστορία και πως γλίτωσε από το ολοκαύτωμα. Έφερα και κάποια βιβλία από το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος. Ένα από αυτά γράφτηκε από τα κρυμμένα παιδιά (του ολοκαυτώματος). Αυτοί που πήγανε στο Άουσβιτς χάθηκαν και πολλοί έγιναν καπνός. Είμαι και εγώ παρών για να τιμήσω αυτή την εκδήλωση εδώ στη Δράμα».

Στις διήμερες εκδηλώσεις που έγιναν στη Δράμα, συμμετείχε και ο κ. **Μαρσέλ Σολομών**, πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Βόλου. Ο ίδιος είπε ότι η επιστροφή των απογόνων της οικογένειας Κακκής στη Δράμα μετά από τόσα χρόνια είναι κάτι σημαντικό. Πρόσθεσε ότι τιμώνται τα θύματα του ολοκαυτώματος. Είπε ότι η μνήμη της ιστορίας του ολοκαυτώματος είναι σημαντική και δεν πρέπει να ξεχαστεί ποτέ. Πρόσθεσε επίσης ότι: «Το δικό μας δόγμα είναι, συγχωρώ αλλά δεν ξεχνώ. Διότι αν ξεχάσουμε, τότε είναι σίγουρο ότι η ιστορία θα επαναληφθεί. Η ιστορική μνήμη πρέπει να διαιωνίζεται για να μην ξαναγίνουν ολοκαυτώματα και γενοκτονίες. Οφείλουμε όλοι να είμαστε σε εγρήγορση για να μην ξαναδούμε τέτοια γεγονότα».

(Χρονικά της Δράμας, του Βαγγέλη Ψωμά 6.3.2023)